

Гаркуша Ю.О.

к.е.н., доцент

доцент кафедри банківської справи

Одеський національний економічний університет

ПОЛІТИКА ГРОШОВОГО ОБІГУ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Одним з важливих факторів розвитку економіки країни є ефективно організований готівковий грошовий обіг. Адже вірно оборана модель організації готівкового обігу, обсяг та структура готівкової маси за номіналами, значною мірою впливають на ефективність економічного зростання країни, збалансування попиту та пропозиції товарів і послуг, рівень життя населення, соціальну стабільність. Тож організація та управління готівковим грошовим обігом є одним із пріоритетних завдань центральних банків [1, с. 7].

Національний банк України як центральний банк держави має монопольне право на здійснення емісії національної валюти України та організує готівковий грошовий обіг [2].

Відповідно до візії, центральний банк нашої країни проводить політику готівкового обігу, ставлячи за мету досягнення стандартів та показників розвинених країн, застосовуючи їхній досвід організації готівкового обігу та спрямовує зусилля на зниження частки готівкових розрахунків у країні.

Також необхідним є виділення поняття «політика готівкового обігу». На сьогодні дана категорія практично не зустрічається у наукових працях. Однак у Концепції організації готівкового обігу НБУ було виділено таке поняття та базові елементи [3].

З нашої точки зору, політика готівкового обігу – це сукупність заходів, спрямованих на організацію та управління розрахунків у готівковій формі та гарантування їх безпечності та безперебійності.

Регулятор проводить політику готівкового обігу, застосовуючи відповідні інструменти впливу. На нашу думку, до інструментів політики готівкового обігу слід віднести:

- Гранична придатність банкнот і монет до обігу. Встановлення якої впливає на обсяг вилученої з обігу кількості значно зношеної готівки. Також на даний процес впливає кількість номіналів, що відкарбовані у формі монет.

- Купюрна структура. Оптимальна структура готівкової грошової маси є важливим чинником застосування готівки в розрахунках і виконання грошима функції як засобу обігу.

- Порядок здійснення касових операцій. Встановлення норм проведення розрахунків господарюючих суб'єктів готівкою між собою і з населенням, а також розрахунків, які проводять фізичні особи.

- Промоція безготівкового способу розрахунків. Застосування регулятором комунікаційних каналів для популізації безготівкового обігу та зниження обсягу готівковкових розрахунків у країні.

Слід зауважити, що в основному інструменти політики готівкового обігу є адміністративними і не дають можливості варіювати. Тож ефективно застосування інструментів регулятором в процесі організації та управлінні готівковим грошовим обігом є важливим елементом формування довіри до національної валюти та політики Національного банку України.

Список використаних джерел

1. Батракова Т.І., Полова А.В. Сучасний стан готівкового обігу та проблеми безготівкових розрахунків в Україні. *Молодий вчений*. 2016. № 2 (29). С. 5-8. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/2/2.pdf>

2. Закон України «Про Національний банк України» № 679-XIV від 20.05.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (дата звернення: 01.06.2022)

3. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 01.06.2022)

4.